

Situácia v školstve očami inšpektorov bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP)

Predstavitelia a zástupcovia našej organizácie denne bojujú za práva svojich členov. Mnohokrát pri tom zisťujú, že sú porušované základné práva a slobody zamestnancov v oblasti pracovno-právnych vzťahov.

Ale čo ďalšie práva, na ktoré má každý zamestnanec nárok?! Právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky, ktoré je zakotvené aj v Ústave SR (ústavný zákon č. 460/1992 Zb.) čl. 36 písm. Je prípustné, že pre školstvo platia iné pravidlá a podmienky ako pre zamestnancov v iných oblastiach?! Je v školstve povolené hľadiť na kritický stav bezpečnosti a pracovných podmienok z pohľadu „NIE SÚ PROSTRIEDKY ALEBO NEMÁME PENIAZE?!“ Ako je možné, že zamestnávateľa v súkromnej sfére sú vo väčšej miere pod tlakom právnych predpisov a hrozby sankcií zo strany kontrolných orgánov, pričom častokrát sa katastrofálna situácia v školstve ľahkovážnym spôsobom obchádza a zodpovední nad ňou vedome zatvárajú oči?!

Podľa nášho názoru je hlavným problémom nevyhovujúcich pracovných podmienok na školách v prvom rade chybný systém riadenia, ktorý bol na školách zavedený. Jednak je to rozdelenie škôl do pôsobnosti rôznych zriaďovateľov a tzv. právna subjektivita.

Príklad: Fungovanie právnej subjektivity v praxi

Školské zariadenie má dlhodobý problém s maľovaním svojich priestorov. Nakoľko ide o zariadenie ktoré je dosť veľké, základná údržba nielen z hľadiska maľovania je pre školu finančne veľmi náročná. Riaditeľ školy požiada o pomoc zriaďovateľa. Zriaďovateľ mu na to odpovie, že si to má zabezpečiť v rámci vlastnej réžie alebo pripraviť výberové konanie na dodávateľa služby. Počas celého zdĺhavého procesu presúvania zodpovednosti sa zlý stav len zhoršuje, až to dospeje do štádia, kedy sa začínajú na stenách vytvárať plesne, opadáva omietka a dochádza k odpadávaniu murovaných častí budovy. Situácia sa dostane až do štádia, že prostredie je z hľadiska bezpečnosti nevyhovujúce, a hrozí, že niekomu spadne na hlavu časť stropu. Takéto prostredie sa zároveň stáva nevyhovujúce aj z hľadiska hygienického, nehovoriac o tom, čo všetko hrozí ako ďalší následok z nevyhovujúcich priestorov: alergické reakcie, astmatické problémy, kožné ochorenia... Dôležité je si tiež uvedomiť, že v takýchto priestoroch sa zdržiavajú nielen dospelé osoby, ktorých imunitný systém je zväčša už odolnejší, ale aj deti, ktoré sa vyvíjajú a ich imunitný systém je ešte priveľmi náchylný. Riešenie je v takýchto prípadoch finančne značne náročné. Nehovoriac o tom že priestory šatní, WC a spíň by mali byť každé 2 roky vymaľované.

Čo z toho vyplýva? Tieto priestory by mali byť uzatvorené a nemali by sa používať až do doby, kým nedôjde k náprave. Zatváranie očí pred problémami a presúvanie zodpovednosti iba zhoršuje už aj tak zlý stav. Všetky tieto postupy sú podložené množstvom zákonov, nariadení vlády a vyhláškami ministerstiev, no realita je často úplne iná. Rozpadávajúce sa školské zariadenie naďalej funguje, zriaďovateľ sa tvári že sa nič nedeje, prípadne opakovane vyhlasuje, že nemá peniaze na opravu. Ale pýtame sa dokedy? Naozaj je v takýchto prípadoch potrebná katastrofa, aby sa verejnosť a príslušné orgány zobudili a začali konať?

Keby sme to premietli na iné prostredie, je pravdepodobné, že sa časom začnú ozývať hlasy ľudí s nárokmi v súvislosti s chorobou z povolania. Nakoľko však ide o školy a deti si tieto

fakty neuvedomujú, neexistuje dostatočne veľký tlak na zriaďovateľa, ktorý by ho prinútil konať.

Ako ďalší príklad môžeme uviesť rozpadajúce sa balkóny, či terasy v niektorých školských zariadeniach. Najčastejšie využívaným dočasným riešením je deti na tento balkón nepúšťať. Následky? Vzhľadom na to že balkón je značne poškodený a opadáva z neho omietka, deti sa nesmú pohybovať ani vo vonkajších priestoroch, ktoré sa nachádzajú v okolí balkónu. Podľa nášho názoru je to postup, ktorým sa problém nerieši.

Pokračujeme ďalej. To že je stav okien na školách nevyhovujúci nie je pre odborových inšpektorov žiadnou novinkou. Výsledkom sú veľké tepelné straty, čo sa odráža na stratovom financovaní škôl. Nevyhovujúce pracovné podmienky v zimných mesiacoch, kedy teplota v miestnostiach nedosahuje ani len teplotu predpísanú vyhláškou, a to min. 20 °C. Dochádza k zatekaniu do vnútorných priestorov budov a následne k tvorbe plesní. V horších prípadoch dochádza v období silných búrok a vytrvalých dažďov k zatekaniu do priestorov budov natoľko, že samotní zamestnanci musia odstraňovať vodu, aby chránili deti, ktoré sa v budovách nachádzajú. Pritom riešenie nie je až také zložité.

Príkladov, ktoré by sa dali uviesť je mnoho. Z pohľadu inšpektora sú to nedostatky, ktoré sú častokrát natoľko závažné, že ho prinútia premýšľať aj nad krajnými prostriedkami riešení (zatvorenie školy). Z pohľadu ľudského ide o zanedbanie povinností, ľahkovážny prístup k problémom, ktoré sa neriešili dlhé roky a kompetentní ich nechali zájsť až do posledného štádia. Kam však pôjdu zamestnanci a deti ak budova školy nebude môcť slúžiť na svoj účel?

Zväzoví inšpektori považujú preventívne opatrenia za základnú filozofiu práce BOZP. Žiaľ, pri výkone svojho povolania, sa v teréne často stretávajú s havarijnými stavmi. Zväz je vždy v tejto oblasti školám nápomocný. Zmeny, ktoré po našich návštevách nastali, predstavíme v ďalších článkoch.

Odboroví inšpektori pracujúci pre OZPŠaV
Ing. Miroslava Vilčeková
Ing. Vladimír Kmec
Mgr. Eugen Bertha

Pre ilustráciu uvediem ďalej len zopár príkladov ako vyzerajú niektoré školy:

